ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 516 ՀԱՐԵՒԵԼՅԱՆ — 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1861

Տարեկան գինն է 110 դրամ
Վեցամսեայ „ 75 „
Մէկ ծանուցումը տողին 5 դրուշ է
Մասնաւոր թիւերը կանխիկ են:
Տարեգրութիւնները ամեն ամսոյ 1ին եւ 15ին կը սկսին:

ՄԱՍԻՍ

Դուրս եկած թերթերուն ճամբու ծախքը առնողին վրայ է:
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ ա եւ իցէ գրութիւն Խմբագրին պիտի ուղղուի. եւ ասոնց ճամբուն ծախքը խրկողին վրայ է:

ԸՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԷՕԴ

Յառաջիկայ նոր տարիէն սկսեալ՝ լրագիրս իր շաբաթական թերթէն զատ երկու մանր թերթ ալ պիտի հրատարակէ «Մանրալուրք Մասիս լրագրոյ» անունով։

Հրատարակութեան օրերը պիտի ըլլան մանր թերթերուն համար երեքշաբթի և հինգշաբթի, հեռեւաբար մեծ թերթն ալ շաբաթ օրերը պիտի հրատարակուի։

Մանր թերթին տարեկան գինն է՝ ըստ որում երկուքը մէկէն շաբաթաթերթին կէս մեծութիւնը պիտի ունենան՝ 80 դրուշ։ Իսկ շաբաթաթերթինը 150 դրուշ։

Ընդհանուր բաժանորդք ապա են՝ կամ շաբաթաթերթը միայն, կամ մանր թերթը և կամ երկուքն ալ ստանալու։

Մեր արդէն բաժանորդներէն որոնք որ դեռ իրենց պարտքը չեն վճարած, մինչև շաբթուս վերջը հատուցանելու բարեհաճին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Եւրոպայէն այս շաբթու եկած քաղաքական լուրերուն մէջ նշանակութեան արժանի բան մը չկայ բաց ի Միացեալ Սահանգաց Լինքօլն նախագահին պատգամագրէն՝ որ Անգղիոյ և Ամերիկայի տէրութեանց մէջ ծագած վէճին նկատմամբ մեծ կարեւորութիւն ունի։

Յիշեալ պատգամագրին մէջ թէպէտ յայտնի կերպով բան մը ըսուած չէ վէճին վրայ, բայց անուղղակի կերպով եղած ակնարկութիւններէն և Ամերիկայի ծովեղերքներն ու նաւահանգիստները պաշտպանողական վիճակի մէջ դնելու և զինուորելու առաջարկութիւններէն կը տեսնուի թէ Ամերիկայի կառավարութիւնը զիջում ընելու միտք չունի և Անգղիոյ հետ պատերազմին աչքը առած է։

Հաւասիկ յիշեալ պատգամագրին ուշադրութեան արժանի մասը՝ որ Անգղիոյ լրագիրներէն ոմանց աչքին պատերազմի յայտարարութեան նշանակութիւն ունի։

«Զենք զարմանար երբոր կիմանանք թէ օտար ազգաց հետ ունեցած յարաբերութիւնիս՝ ժամանակիս մասնաւոր պահանջմանցը նայելով՝ խորին հոգածութեան նիւթ եղած են մեր ներքին գործերուն պատճառաւը։ Ամերիկայի ժողովրդեան անիրաւ մէկ մասը ներկայ տարւոյս սկիզբէն ի վեր փորձ փորձեց մեր միութիւնը բաժնել ու աւրելու։ Ազգ մը որ իր մէջ երկպառակութիւններ ունի՝ օտար ազգաց առջև յարգը կորսնցընելու վտանգի մէջ է, կանուխ կամ ուշ երկպառակող երկու կողմերէն մէկը (երբեմն երկուքն ալ) օտարին միջամտութեանը կը դիմեն։

«Սանկով միջամտուա ըլլալու կանչուած ազգերն ալ չեն կրնար առերևոյթ պատեհութեան և փառասիրութեան թելադրութիւններուն դիմանալ։ Թէ և այսպիսի ազդեցութիւններու ներքև ձեռք առնուած միջոցներն ալ խիստ քիչ կը պատահի որ գործադիր չըլլան։

«Միացեալ նահանգաց անկիւաւ քաղաքացիները՝ որ դուրսէն խնդրած օգնութիւններնուն փոխարէն իրենց երկրին աւերումը վարձ ալ կը պահանջեն, իրենց ապառաժին չափ ընդունելութիւն չկրցան գտնել։ Թէ որ ճիշտ ենթադրենք — ինչպէս ապստամբները ենթադրած կերևին — թէ ներկայ պարագաներուն մէջ օտար ազգերը ամեն բարոյական ընկերական և դեսպանական պարտաւորութիւնները մէկդի դնելով՝ միայն իրենց վաճառականութիւնը վերահաստատելու և բամբակ ստանալու ինքնասիրական դիտումներու համեմատ ընթացք կը բռնեն, այն ազգերն հարկաւ չեն մտածեր թէ իրենց նպատակին հասնելու շնորհակ ճամբան Ամերիկայի Միութեան վերահաստատումն է ճանաւանդ և ոչ աւերումը։

«Թէ որ կարենայինք հաւատալ թէ օտար ազգերն այս նուաստ սկզբունքներուն համեմատ կը վարուին, հաւատի եմ թէ կրնայ ուրիշ ապացուցութիւն մը յառաջ բերուիլ ցուցընելու համար անոնց թէ իրենց նպատակին աւելի ուղղագոյն և դիւրութեամբ կրնան հասնիլ՝ այս ապստամբութիւնը ճնշելու քան թէ քաջալերելու օժանդակելով։ Օտար ազգերը մեղմ դէմ գրգռելու համար ապստամբներուն դիմաւոր լծակը առևտրական նեղութիւնն է։ Բայց այն ազգերը հաւանականաբար սկզբէն ի վեր տեսան որ մեր արտաքին առուտուրն ալ ներքինն ալ Միութենէն կուգար։ Ուրեմն դիւրաւ կը հասկընան թէ ներկայ առևտրական դժուարութիւնը անմիութեան փորձերէն յառաջ եկած է, և թէ դժբաւոր ազգ մը կրնայ աւելի տեւական խաղաղութիւն մը, աւելի ընդարձակ աւելի հարուստ և աւելի ապահով վաճառականութիւն մը խոստանալ քան թէ նոյն ազգը թշնամի կողմերու բաժնուած տեսնը։

«Իմ նպատակս աչքէ անցընել չէ օտար տէրութեանց հետ մեր ունեցած վիճաբանութիւնները։ Վասն զի ինչ որ ալ ըլլայ անոնց բաղձանքը կամ տրամադրութիւնը, մեր երկրին ամբողջութիւնն ու կառավարութեան հաստատութիւնը անոնցմէ կախում չունի, այլ Ամերիկայի ժողովրդեան հանձարէն, հայրենասիրութենէն, առաքինութիւններէն ու օրինաւորութենէն կախում ունի։ Լեղհրդարանը ներկայիս հետ պիտի զբաղի մեր արտաքին թղթակցութիւնները՝ ի բաց առեալ անոնք որ առ այժմ դաղտնի պահել սովորութիւն է։ Այս համարձակիմ յուսալու որ այն թղթակցութիւններէն պիտի հասկցուի թէ մենք օտար ազգաց նկատմամբ խոհեմութիւն ու աշխատամտութիւն բանեցուցած ենք՝ դրդռութեան առիթներէ զգուշանալով և մեր իրաւունքն ու պատիւը հաստատ պահելով։

«Բայց որովհետև յայտնի է թէ ինչպէս ուրիշ աերութեանց մէջ՝ անանկ ալ հոս՝ դուրսէն վտանգները հարկաւ ներքին դժուարութեանց հետ կապակցութիւն ունին, ուստի կասկածեմ որ ընդարձակ և ազգու միջոցներ ձեռք առնուին տերութեան ամեն կողմը պաշտպանողական ամրութեան վիճակի մէջ դնելու։ Այս ապստամբութեան մէջ մեր ծովեղերքներուն ամրութեանը վերաբերեալ միջոցներն ինքնին մոքերնուս կը ներկայանան։ Սմանապէս խորհրդարանին ու շադրութիւնը կը հրաւիրեմ մեր լիճերուն ու գետերուն վրայ։ Կը մտածուի թէ լիճերուն ու գետերուն յարմար կողմերը զինարաններ հաստատել ու նաւահանգիստներն և նաւարկութեան ճամբաները լաւագոյն վիճակի մը մէջ դնելը մեծ կարեւորութիւն ունին ազգային պաշտպանութեան ու պահպանութեան համար։ Յողովին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ պատերազմի պաշտօնէին սոյն նիւթիս վրայ ստուած տեղեկագրին մէջ յայտնած տեսութեանցը վրայ։»

Գաղղիական Ռաթ ի լրագրին խօսքին նայելով Անգղիոյ կառավարութեան զրկած ծանուցագիրը Թրէնթ շոգենաւին դորձին վրայ Անգղիոյ կառավարութեան համակարծիք ըլլալը կը յայտնէ անհերքելի պատճառաբանութիւններով, և կը յորդորէ Ամերիկայի կառավարութիւնը որ Անգղիոյ խնդրած հատուցումը չմերժելով վէճը խաղաղութեամբ լմնցընէ։

Յիշեալ ծանուցագիրը խիստ հաճոյական տպաւորութիւն մը ըրաւ Անգղիոյ մէջ և կը յուսացուի որ Ամերիկայի կառավարութեան ընելիք վերջին որոշմանը վրայ ալ խաղաղասիրական ազդեցութիւն մը կընէ։

Գաղղիական Ռաթ ի լրագրին խօսքին նայելով Անգղիոյ կառավարութեան զրկած ծանուցագիրը Թրէնթ շոգենաւին մէջէն բռնութեամբ առնուած անձինքը ետ պահանջելու վրայ միայն կը կայանայ։ Թէ որ այս պահանջումը ընդունուի, Ամերիկայի անդրիական դեսպան Լորտ Լայոնս իր կառավարութեան հրամանները Մէնն ծովապետին պիտի զրկէ, և ան ալ անմիջապէս իր նաւախումբովը Կամպիքաի ջուրերէն պիտի ելլէ, Ամերիկայի Նորֆոլք նաւահանգիստը պիտի երթայ։

Այս դատաստանին մէջ Դատաղիա զինեալ չեզոքութիւն մը պիտի պահէ։

Իսկ թէ որ Ամերիկայի կառավարութիւնը զիջանի Անդղիոյ կառավարութեան վերոյիշեալ պահանջումը կատարելու, այն ժամանակը Լորտ Լայոնս հարաւային նահանգաց նաւահանգիստներուն պաշարման խնդրոյն վրայ բանակցութեան պիտի մտնէ, և այս վերջին խնդիրը Եւրոպայի ամեն տերութեանց առևտրական շահուցը վերաբերեալ ըլլալով, (որովհետև հարաւային նահանգները մեծ առուտուր ունին Եւրոպայի հետ), կը կարծուի որ Եւրոպական ուրիշ տերութիւններն ալ նոյն բանակցութիւններուն մասնակից կըլլան։

Գաղղիոյ զինուորական Մոնիթէօր լրագիրը Ամերիկայի հիւսիսային նահանգաց հարաւայնոց դէմ հանած նաւական զօրութեան որքանութիւնը հետեւեալ կերպով կը հաշուէ։

«Երկու նաւախումբի բաժնուած է Ամերիկայի տերութեան ծովային զօրութիւնը։ Առաջինը 17 շոգեշարժ պատերազմական նաւերէ կը բաղկանայ, որոց մէջ մէկ պատուսակաւոր շոգենաւ մը կայ միայն 46 թնդանօթով, և 16 ալ փոքր շոգենաւներէ՝ որոնք մէկէն մինչև ինը թնդանօթունին։ Սոնցմէ զատ 25 բեռնարձակ շոգենաւներ կան երկուքէն չորս թնդանօթով։ Երկրորդ նաւախումբը կը բաղկանայ 18 պատերազմական նաւերէ, որոց շատը առաջատաւոր են և մէջը պատուսակաւոր ամենեւին չկայ։»

Այս հաշիւէն կը տեսնուի որ հիւսիսային Ամերիկացւոց նաւական զօրութիւնը նիւթականապէս անկարող է Անդղիոյ զրկած նաւատորմիղին հետ կռուելու, որ կը բաղկանայ տասն պատուսակաւոր մեծ նաւերէ՝ ամեն մէկը 80 էն 100 թնդանօթով, և 12 պատուսակաւոր ֆրիգաթներէ ամեն մէկը 38 էն 52 թնդանօթով, առանց հաշուելու ատոլին կարգի պատերազմական նաւերը։

Բայց Ամերիկացիք ուրիշ միջոց մը ունին անդրիացւոց մեծ վնաս տալու, այն է՝ հաւաքաւոր ծովապատակի նաւեր զինուորել ու Ատլանտոսին մէջ նաւարկող անդրիական վաճառականի նաւերը ջնջել։

Անդրոս գիտէ ասիկա, և այս պատճառաւ Ամերիկացւոց հետ պատերազմ բանալու չէր յօժարիր։ Բայց հիմա որ իր դրօշակին եղած անարգանաց վրէժը առնելու և բամբակի վաճառականութիւնը վերահաստատելու համար ամերիկացւոց դէմ զէնք առնելու ինքզինք հարկադրեալ կը տեսնէ, հարկաւ իր ծովային վաճառականութիւնը պաշտպանելու միջոցներն ալ ձեռք պիտի առնու։ Այս թէ ոչ՝ բամպակի վաճառականութիւնը վերահաս-

ԱՅԼԱԿԱՆ ԴԻՏՈՒՄ

Ամերիկայի Հայ Դատի Կոմիտեն Ամերիկայի Հայ Դատի Կոմիտեն Ամերիկայի Հայ Դատի Կոմիտեն

Ամերիկայի Հայ Դատի Կոմիտեն

ԱՅԼԱԿԱՆ ԴԻՏՈՒՄ

Ամերիկայի Հայ Դատի Կոմիտեն

Ամենամեծ յարգանքով դիմում ենք մեր հարգելի հաճախորդներին, որպեսզի հոգատարություն ունենան մեր գրասենյակ գալիս բերել գրելու նյութեր, ինչպես նաև գրասենյակային ապրանքներ։

Գրասենյակ գալիս բերեցեք

ԳՈԿՈՒՅՏԿԳԻԼ

ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԳՆԱՑՔԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ՎԱՃԱՌՎՈՂ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ

Ապրանքների անվանումները	Ծանրութիւն	Մաքուր	Շաբաթ	Կիր.	Դր.
	20 ֆունտ				
Օտարերկրյա լիտր ներմուծված գինի	22½–30	221–10	218–20	218–30	216–30
« 20հոգ Ալիքոմի	43–35	45–35	45–5	45	42–35
Բաղնիքի թուղթ	91–30	91–30	94–20	91–30	95
Լոգարան ձմրան	77–30	77	77	77	77
Ինդիգոյ ներկանյութ լիտր	245	245–30	240–30	240–30	238.30
Գաղջաջրի սառույց 20 ֆունտանոց տախտակներ	195	192–30	190	190	188.30
« 5 ֆունտանոց ստվարաթղթի	47–30	47–30	47	47	46–30
Գաղջ գոլ խրճիթներում	197	196–30	194	194	192–30
Բուսական ներկանյութեր	58	58	55–30	57–30	57–35
Գաս օրվա	556	555	557	554	557	550
Նոֆրանի ներքնակներ	143	114	142	112–30	112–35	112
Ուրուս ցիգարների տարրերի	1070	1060	1050	1050	1050	1050

ՍՏՈՒԳՈՒՄ (ՓՈՓ)

Տիրիկի Հետիր տոմ. « Օ. Ա. 120 մր.
« 1 « 420—425
« 2 « 590—415
« 5 « 590—415
Սուրբ Ընտիր տոմ « Ս. 1. 210—580
2. 550—560
5. 550—560
Մեշտաս 1. 550—570
2. 525—540
Ցիրկիլա 10—12 եւ 11—12 420—440
Գոգա Պարան Հոր 170—195
Սիրիկի Աստալեն 120—180

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԻՏԱԿ

Գրասենյակ Բ. Ս. Ս. Ս